

Բանասաց՝ Լենա Սարգսյան 1974 թ., Արցախի Հանրապետություն, Շոշ գյուղ, բնագաղթից հետո ՀՀ, Հրազդան քաղաք: Պատմում է Աբարանց խաչի, Լալիկ աղբյուրի, Շոշ գյուղի անվան պատմության, Կարմր տառանի, Հուռունց ազգի, Պըլըպուղու, Դերուն ծորում երգի մասին:

Բանահավաքչական արշավախումբ՝ Ն.Վարդանյան, Գ.Շագոյան, Ն.Սահակյան, Լ.Խաչատրյան: Հրազդան, հունիս 2024:

Աբարանց խաչ¹

Աբարանք ազգան իլալ, իրանց անվանի, տըղ մի թթի ծառա իլալ, էտ թթի ծառի ըրա իրանք ինչ-որ խաչատեղին սարքալ, որ քինալիսըն իլալ աքլորըն լա մորթում, մատաղըն լյա անում:

Լալիկ աղբյուր²

Գյուղի յերի թաղի ու ներքի թաղի ժողովուրդը կովալըն ինչ-որ ջրի պատճառով: Դա Լալիկ աղբյուրնա: Լալիկ աղբյուրը դա մի լալիկ աղջիկ խաղալուց ա եղել, ընկուզենու տակ, ինքը փորփրելով ջուրա բաց թողել, վազել ա որ տնեցիներին ասի: Հայրը մեծահարուստա իլալ, գալիսա ու ջրատեղիում կառուցալա մի աղբյուր և աղջկա պատվին էլ կոչվելա Լալիկ:

¹

Բանասաց՝ Լենա Սարգսյան 1974 թ., Արցախի Հանրապետություն, Շոշ գյուղ, բնագաղթից հետո ՀՀ, Հրազդան քաղաք:

Բանասաց՝ Լենա Սարգսյան, 1974 թ., Արցախի Հանրապետություն, Շոշ գյուղ, բնագաղթից հետո ՀՀ, Հրազդան քաղաք:

Շոշ գյուղի անվան պատմություն³

Ասում էին, որ Նոյան տապանը իջելա, տապանից մի մասունք ընկելա ստրղ ու ձյութի ինչ-որ շյուղա իլա, էտ որ շոշա տվա մարդիկ ասալըն վեր շոշ տվեց, էտպես գյուղի անունը ըստ ավանդության:

Կարմիր տարան⁴

Մուլութունց ազգ կա, էս մուլութունց խաչնա կոչվում, իրա ազգի ներկայացուցիչները: Թամար բաբոն պատմում ա, որ մի տատիկ գետում լվացք անելուց ինչ-որ սնդուկա եկել, իրանք վերցրալըն, եկալ: Մեջին մի գրվածք կար, որ պետքա իրենք իրանց տան պատի մեջ մի անկյունում մի խաչ կառուցին, ու տրղ իրանք իրանց տուրքը մատուցին Աստծուն: Տրղ մատաղըն լյա ընելիս, մոմըն լյա քինում վառում:

Հուռունց ազգ⁵

Իմ պապայի պապիկի մոր անունով է կոչվում, ասումըն լյա ինքը շատ ածղահա, ուժեղ կինա իլալ, իրա անունալ էլ կոչվալա ազգը:

Պըլըպուղի⁶

³**Բանասաց**՝ Լենա Սարգսյան 1974 թ., Արցախի Հանրապետություն, Շոշ գյուղ, բնագաղթից հետո ՀՀ, Հրազդան քաղաք:

⁴

Բանասաց՝ Լենա Սարգսյան 1974 թ., Արցախի Հանրապետություն, Շոշ գյուղ, բնագաղթից հետո ՀՀ, Հրազդան քաղաք:

⁵

Բանասաց՝ Լենա Սարգսյան 1974 թ., Արցախի Հանրապետություն, Շոշ գյուղ, բնագաղթից հետո ՀՀ, Հրազդան քաղաք:

Հավաքվել էին սաղ գյուղարանքում, ու ամեն մեկը գովում էր իրա գյուղը: Պլըպուդին էլ էր իբր թե մասնակցում, ինքը կանգնեց ու ասեց, թե ամենալավ գյուղը Շոշնա: Մեկն էլ թիկ էր, ասում ա կանգնեց ու ասեց.

Ճիշտ չէ, ճիշտ չէ, Սոսն ա:

Սոսը Մարտունու շրջանի գյուղերից է: Պլըպուդին տեցից կանգնեց ու ասաց.

Ա՛յ ժողովուրդ, էտի էլ հո ես չեմ ասում, տեսաք, ուղղակի ինքը չի կարողանում խոսի, շ-ին ա-ա ասում:

Մի օր Մելիք Շահնազարը կանչումա Պլըպուդուն ու ասում.

Գրի՛, մեր գյուղի հիմարների անունները:

Պլըպուդին վերցնում ա գրիչը ու հենց ամենավերևում գրում ա Մելիք Շահնազարի անունը, Մելիք Շահնազարը ասում ա.

Պուդի՛, ա՛ հիմար, ես հո չասեղի որ իմ անունը գրես:

Պուդին ասում ա.

Մելի՛ք, բա ինչ անեմ, ամենահիմարը դու ես:

Է այ տղա, ես հիմա՞ր եմ:

Հա, հիշում ես, որ Նուխից եկած վաճառականին իրեք մանեթ տվեցիր:

Հա, հետո՞, մարդա էլի կբերի:

Երբ որ էնի բերի քեզ կտա, քո անունը կջնջեմ իրա անունը կգրեմ:

Դերուն ծորումը (երգ)⁷

Բանասաց՝ Լենա Սարգսյան 1974 թ., Արցախի Հանրապետություն, Շոշ գյուղ, բռնագաղթից հետո ՀՀ, Հրազդան քաղաք:

Մին օր քեցե տեսնամ Դերունց ծորումը

Ղաշանգ աղջիկ կանաչ կարմիր շորումը

Կասիմ աղջի հուվս հինչիս շոռ կկյաս

Տու իմ սագին երե դամին տուր կկյաս (2x)

Ա շան տղա, աղջին քու հար քու մարա

Ինձ ասումն մնա հայոց Թամարա:

ԲԱՌԱՐԱՆ

Շոռ կյալ- փնտրել